

ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ ՀՈԳԵՎՈՐ ԸԵՄԱՐԱՆՈՒՄ

ՎԱՐԴԱՆԱՆՅ ՏՈՆԻՆ ՆՎԻՐՎԱԾ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹՅՈՒՆ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ ՀՈԳԵՎՈՐ ԸԵՄԱՐԱՆՈՒՄ

2000 թվականի մարտի 4-ին, ժամը 18.00-ին, Ճնմարանի հանդիսությունների դահլիճում, բարձր նախագահությամբ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի, տեղի ունեցավ հանդիսություն՝ նվիրված «Մորոց Վարդանանց գործավազն մերոց հազար երեսուն և վեց վկայիցն»:

Հանդիսության բանախոսության մասի ղեկավարն էր Տ. Եղիշն ավագ քին. Սարգրայանը, իսկ երաժշտական մասինը՝ պրն Ռուբեն Շարբաթյանը (հանդիսության անցկացման ողջ ծանրությունը իր վրա էր վերցրել Ճնմարանի Զխարանը):

Հանդիսությունը բացվեց Տերունական աղոթքով, ապա հնչեցին Մ. Օրհներգը և Հոգևոր Ճնմարանի քայլերգը: Բացման խոսքով հանդես եկավ Հովհաննես սարկավագ Խաչատրյանը:

«Վեհափառ Տեր և սիրելի ունկնդիրներ.

Այսօր հավաքվելով այս դահլիճում՝ մենք ևս մեկ անգամ տոնախմբում ենք Վարդանանց հիշարարկը:

«Մահ ոչ իմացեալ մահ է, մահ իմացեալ՝ անմահութիւն»:

Ահավասիկ, սիրելի ներկաներ, անմահության գաղտնիքը: Ահա այս նշանաբանն ունին մեր բոլոր հերոսները, որոնք իրենց կյանքը գիտակցաբար ընծայեցին հանուն իրենց համոզումների և դրանով էլ արժևորեցին այն, որովհետև մարդուն կյանք է տրված, որպեսզի նա այն ապրի ճիշտ և եթե հարկն է՝ զոհաբերի ճիշտ տեղին և ժամանակին: Ահա այս ոգով էին ներշնչված մեր նահապարակները և մեր կենդանի մարտիրոսները, որոնք անցնելով նեղ և փշուր ճանապարհով՝ գնացին դեպի անմահություն, դեպի անմարտչելի լույսը: Ահա մեր բոլոր նահապարակների տունը միացնելով՝

Վարդանանց փոխին ամեն փարի հայ ժողովուրդը մեծ ոգևորությամբ վերաթնացնում է նրանց հիշարակը մեկ անգամ ևս՝ ապացուցելով մեր պատմիչ Եղիշի խոսքերը, որոնք վերաբերում են այն մարդկանց, ովքեր գիտեն իրենց կյանքի արժեքը:

Մարդիկ կան, որոնք իրենց մահվանից հետո ավելի մեծ գործեր են կատարում: Ահա այդ մարդկանցից էին Վարդանանք, ովքեր չերեքացին և չերկմտեցին, այլ մահը իրենց աչքի առջև ունենալով՝ արհաբար ճակատամարտեցին, որովհետև հավատում էին առաքյալի խոսքին, թե մեր պատերազմը մարմնի և արյան դեմ չէ, այլ գոյությունների և պետությունների: Այս հավատով է, որ 451 թ. Ավարայրի դաշտում փեղի ունեցած ճակատամարտում հայ ժողովուրդը փարավ հոգու հաղթանակ, և այդ հաղթանակի ոգին է, որ մինչև այսօր առաջնորդել և առաջնորդում է մեր ժողովրդին դեպի նորանոր հաղթանակներ:

1920 թվականից արգելվել էր հիշարակել հայ քաջերի օրը: Մակայն 1951 թվականին Գևորգ Զ երանաշնորհ Կաթողիկոսը ցանկացավ կատարել Վարդանանց 1500-ամյակը: Այդ փարվա համար նա թույլ չտվեց դասախոս հրավիրել հանդեսի բանախոսությունների համար, այլ այդ ամենը հանձնարարեց այդ փարվա ավարտական լսարանի ծաներին, որոնք նաև Հոգևոր Ճեմարանի առաջին շրջանավարտներն էին:

Վեհափառ Տեր. Ջեր կարգադրությամբ այս փարվա հանդիսության կազմակերպումը հանձնվել է մեզ՝ վեցերորդ լսարանցիներին: Այդ լուրը մենք ընդունեցինք մեծ ուրախությամբ, քանի որ այս հանդեսով մենք հնարավորություն ենք ունենում մեր հոգու խոսքը հայտնել:

Վեհափառ Տեր. այսօրվա բոլոր ներկաների և Գևորգյան Հոգևոր Ճեմարանի աշխարակազմի անունից ուզում եմ շնորհավորել Ձեր անվանակոչության փոքր, ցանկանալ Ձեզ երկարամյա, բեղուն հայրապետական օրեր, և թող որ հանդեսից հետո մենք բոլորս Ձեր դեմքին նկատենք այն ուրախության նշույլները, որը նկատել էին Գևորգ Հայրապետի սաները իրենց հանդիսությունից հետո:

Այսբանով, Վեհափառ Տեր, թույլ փվեք հանդիսությունը համարել բացված»:

Արտավազդ սրկ. Զաքարյանն ընթերցեց հատված Մարթեոսի Ավետարանից: Գրիգոր Նարեկացու «Մարյան ողբերգության»-ից հատված արտասանեց Արմեն Բադալյանը: Գևորգ Զ Կաթողիկոսի՝ Վարդանանց փոխին նվիրված կոնդակից մի հատված ընթերցեց Խաչիկ Ավերիսյանը: Ճեմարանի երգչախումբը բարձր կատարողական արվեստով կատարեց Մ. Եկմայանի «Տեր, կեցո Դու զհայս» երգը (մեռակալարար՝ Մասիս Իսայան):

«Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցին մինչև Ավարայրի հերոսամարտը» խորագրով բանախոսությամբ հանդես եկավ Վարդգես Մանուկյանը:

«298 թ. Մծբինի դաշնագրով ավարտվեց հռոմեա-պարսկական պատերազմը: Տրդատ Գ-ի օրոք Հայաստանում փեղի ունեցավ դարակազմի իրադարձություն՝ քրիստոնեությունը դարձավ պետական կրոն:

Տրդատը, լինելով հմուտ և հեռարես ռազմա-քաղաքական գործիչ, ոչ միայն գաղափարապես պետք է հիմնավորեր իր թագավորության անհրաժեշտությունը, այլև համախմբեր և միավորեր երկիրը՝ միաժամանակ պայքարելով կենտրոնախույս ուժե-

րի դեմ: Զուր բաղաբազան փնտանկյունից դիարարկելով, այդպիսի ուժ կարող էր դառնալ հին աշխարհին նոր լիցք հաղորդող բրիստոնենական գաղափարախոսությունը:

Տրդատ Մեծն անձամբ բրիստոնենայանը կարող էր ծանոթ լինել Դիոկղեսիա-նոսի (284-304) արքունիքում եղած ժամանակ, որովհետև բրիստոնենայան համախմբող ուժը և բրիստոնյաների կեցվածքը գրավում էին նույնիսկ նրանց հակառակորդների ուշադրությունը: Ասործու կամքով և փնտրվելով 301 թվականին բրիստոնենայանը Հայոց աշխարհում հռչակվեց պետական կրոն:

Այս պարմական թվականով սկզբնավորվում է Հայ ազգային Եկեղեցին և հիմք դրվում հայոց պարմության ոսկե շրջանին: Հայաստանում թարգմանված բրիստոնենայանը միակերպ չէր: Այն իր հետ բերում էր փարամետր գաղափարներ և կողմնություններ:

Ասորափայ և հունափայ բրիստոնենական ուղղությունների առկա ներհակությունն ավարտվեց վերջինիս հաղթանակով:

Երկրում հունական դպրության կրթօջախների կողքին հիմնվում են նաև ասորափայ դպրոցներ: Գրիգոր Լուսավորիչը կարևորում է նաև Աշտիշատի դերը, Կեսարիայից վերադառնալիս այցելում նաև այդ կարևոր Աթոռ:

Այս շրջանում Եկեղեցին հայացավ, որը պայմանավորված էր գրեթե գյուտով, 405 կամ 406 թ.: Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոցը և Սուրբ Սահակ Պարթևը հայ ժողովրդի մեծանուն երախտավորներն են, ովքեր «Զբանին ական պատրասեալ, Զիմաստութիւն սերմանեալ»:

Սուրբ Սահակը և Սուրբ Մեսրոպը կարողացան իրականացնել իրենց նախորդների՝ Գրիգոր Լուսավորչի ու Տրդատի երազանքը: Հայ Եկեղեցին եղել է մեր ժողովրդին փրկող ու պաշտպանող անսասան ուժը, որի վառ ապացույցը Վարդանանց հոգևոր հաղթանակն է:

Այս երգչախումբը կարարեց «Նորահրաշ» շարականը, որից հետո «Հայ հոգևորականների մասնակցությունն Ավարայրի հերոսամարտին» բանախոսությամբ հանդես եկավ Նելսոն սրկ. Բարայանը:

«Խաղաղարենց Հայոց աշխարհում մոլեգնում էր պարբերազմի արհավիրքը: Հազկերպը, գահակալության սկզբից ևեթ, իր կայսրության արեմտյան և հյուսիսային սահմաններում ապրող բրիստոնյաներին, և մանավանդ հայերին, դավաճափոխ անելու ծրագիր էր հղացել: Հազկերպը հրաման-նամակ է ուղարկում հայերին՝ ուրանալ բրիստոնենական հավաքը և ընդունել մազեղեզական կրոնը:

Հայ հոգևորականները Հազկերպի նամակին պատասխանում են՝ հերքելով Պարսից կրոնի սկզբունքները. «Յայսմ հաւարոց ոչ որ կարէ զմեզ խախտել. ոչ հրեշտակք եւ ոչ մարդիկ, ոչ սուր եւ ոչ հուր, ոչ ջուր, ոչ ամենայն զինչ եւ են դառն հարուածք»:

Պարսիկները չարաչար սխալվում էին: Տասնչորս դարեր հետո Ֆրանսիացի մեծ հումանիստ և գիտնական Անրուան Մեյեն պիտի ասի. «Չկա ավելի փոկուն ազգային ոգի, քան հայկականը», որովհետև Ղևոնդյանը հավաքարհիմ մնացին արյամբ ներկված Ավետարանի պարզամիտ. «Ով ուզում է գալ իմ երևից, թող ուրանա իր անձը»:

Ղևոնդյանը՝ մեր Եկեղեցու ուխտապահ և սուրբ զինվորները, նահապակ քաջերը մեր հայրենիքի, իրենց անձը զոհեցին համուն Աստուծո, համուն հայրենիքի, որպեսզի ոչ միայն իրենց միջոցով հավեր ասպրեն մեր երկիրն ու նրա ժողովուրդը, այլև մեր Առաքելական Եկեղեցին, որի սպասավորությանն այդպես անկաշառ ծառայեցին իրենք:

Մենք, որպես Հոգևոր Ճնմարանի սաներ, հպարտանում ենք նրանով, որ մեր պատմության յուրաքանչյուր դժվարին և օրհասական պահերին հայ հոգևորականը բերել է իր անմիջական մասնակցությունը՝ հեղելով իր արյունը ոչ միայն «վասն հաւաքոյ», այլև «վասն փրկութեան ժողովրդի»: Հիշենք Ջեթումը, Սասունը, Բաշ Ապարանը, Սարդարապատը, Երկրորդ համաշխարհայինը, Արցախը և ուրիշ ճակարամարտեր, որպեսզի հայ հոգևորականն իր անմնացորդ մասնակցությունն է բերել: Վարդանանց հերոսամարտը փոխն է բոլոր այն հայերդիների, որոնք գիտակցված մահով պատրաստ են իրենց կյանքը դնելու հայրենիքի և մեր Սուրբ Եկեղեցու զոհասեղանին: Մեզ համար անհրաժեշտորեն կարևոր է, որ Ավարայրից մինչև Սարդարապատ ու մինչև Արցախ եղել են և կան Հովսեփի Հոդոցմեցի Կաթողիկոսներ, Ղևոնդ Երեցներ, որոնք իրենց հայրենասիրությամբ, հուժկու խոսքով և գործով դարձել են դարի ոգին: Այս խմաստով Ղևոնդյանց նահապակությունը հերոսացումն է Հայ Եկեղեցու, իսկ Ավարայրը՝ հավաքական սրբացումը հայ ժողովրդի:

Մ. Եկմայանի «Երգ մեռնող հայրենասերի» երգի կատարումից հետո Վարդգես սրկ. Մայիլյանը հանդես եկավ «Եղիշն պատմիչը և նրա «Վասն Վարդանայ և հայոց պատերազմին» գրքի արդիական նշանակությունը» բանախոսությամբ:

«Հաւասարեսցի մահս մեր ընդ մահու արդարոցն եւ հեղումն արեան մերոյ ընդ արիւն սրբոց մարտիրոսացն եւ հաճեսցի Աստուած կամաւոր պատարագաւ և մի՛ րացէ զեկեղեցի իւր ի ձեռս հեթանոսաց»:

«Թող մեր մահը հավասարվի արդարների մահվանը և մեր արյան հեղումը՝ սուրբ մարտիրոսների արյան հեղումին, և թող Աստուծոն հաճելի լինի այս կամավոր զոհաբերությունը և իր եկեղեցին չմարնի հեթանոսների ձեռքը»:

(ԵՂԻՇԵ)

1500 երկար ու ձիգ տարիներ են անցել այն օրից, երբ ալիսուսիկն Եղիշն իր ձեռքն առավ փնտրուն գրիչը և երկնեց քաջերի ու քաջագործությունների մասին իր հերոսապատում երկը: Գրում է պատմիչը, հյուսում է քաջաց պատմությունը, անմահացնում նրանց անունները, աղոթում, որ Տերը նրանց թափած անկորնչելի արյան գնով ժառանգած Երկնային Արքայությունից իրեն էլ մաս և բաժին հանի:

Ինչպես մեր բանախոսության վերաբառությունն է հուշում, մեր ուշադրության կենտրոնից դուրս ենք թողնելու պատմականը և ժամանակաշրջանին բնորոշ վերլուծումներն ու առանձնահատկությունները: Կանգ պիտի առնենք կարևորագույն հարցերից մեկի վրա, այն է՝ Եղիշի երկի արդիական նշանակությունը, Վարդանանց ոգու կանչը երեկ և այսօր:

Մեզանից շատերը կարող են միանգամից մտածել կամ ասել. «Այդ ի՞նչ հարց է որ. Վարդանանք միշտ էլ արդիական են»: Այստեղ, սակայն, ձեր ներողամտությունը հայցելով՝ ցանկանում ենք կանգ առնել կարևոր մի բանի հանգամանքների վրա:

Ինչո՞ւ հենց Վարդանանք հերոսամարտը նշանավորվեց, ճիշտ է արդյոք բնադապրել Վարդանի ռազմավարությունն այսօրվա աչքերով, և արդյո՞ք մենք ունենք այսօր այն հավաքը ու նվիրումը մեր հայրենյաց, մեր Ս. Եկեղեցու նկարմամբ, ինչը որ անուրանալի ճշմարտություն էր Վարդանանք պարագային:

Ժամանակի բնադապրությունը դաժան և անգութ է բոլորի նկատմամբ: Մեկ անգամ սխալվածը մեկընդմիջ կարող է ձաղկվել, խարազանվել, ինչպես մենք փեսուում ենք դավաճան նախարարների, գորավարների պարագային:

Եվ վերջապես, ինչո՞ւ ենք առավել պանծացնում Վարդանանք, որոնք ըստ էության պարտվեցին, երբ նրանց կողքին կան արժանապարտորեն թշնամուն ճգնած և հաշտություն պարտադրած Վահանյանք:

Այստեղ խոսեցնենք մեր մեծերից Մեծի Տանն Կիլիկիո Կաթողիկոս Գարեգին Նովսեփյանին. «Ազգերի կյանքի մեջ կան շրջաններ և երևույթներ, որոնք նշանակություն են ստանում դարերի համար, նրանք առանցք են դառնում նոցա պայմանության», - գրում է նա:

Հայոց մեջ դարերի համար նշանակություն ստացան.

ա) 301 թ. բրիստոնության ընդունումը որպես պետական կրոն.

բ) հայոց գրերի գյուրը 405/406 թ.⁶ որպես ազգային մտածողության և ինքնության հիմք.

գ) անպայման 451 թ. Վարդանանք հերոսամարտը՝ իբրև բրիստոնյա ազգ ինքնությունաբար ապրելու, ապրեցնելու, արարելու հիմք:

Այսօր էլ մեր հիշողությունների մեջ դեռ թարմ են արցախյան հերոսամարտի քաջագործությունները: Ո՞վ կարող է մոռանալ բազմախարյուր այն փղաներին, ովքեր գոյամարտից առաջ մկրվեցին, կնքվեցին Տիրոջ ամենահաղթ Խաչի նշանով և հաղթություն փարան, կամ էլ իրենց արյունը խառնեցին Սրբոց Վարդանանք և հազարավոր այն մարտիկոսաց արյանը, որոնք ընկան «վասն հաւատոյ և վասն հայրենեաց»: Այսօր էլ մենք կարող ենք ականջալուր լինել այն փաստերին, որ հերոսներից շատերը Վարդանանք օրինակով գոյամարտերից առաջ իրենց մեջ ընդունեցին Քրիստոսի փրկարար Մարմինն ու Արյունը: Ինչո՞ւ ենք մենք միշտ ասում, թե Վարդանանք պարտերազմը շարունակական է: «Որովհետև երբեք միայն պայմանության մեկ էջը չէ մեր ժողովրդի կյանքում», - ասում է մեծերից մեկը:

«Այսօր էլ նույն պայտերազմն ունենք, - ասում է Գարեգին Ա Նովսեփյան Վեհափառը, - ո՛չ զենքի, ո՛չ հալածանքի դեմ ծառանալու, այլ մի ուրիշ փեսակի ահավոր թշնամու, որ անկարբերության հոգի է կոչվում...»: Հայն բացենք մեր աչքերը և փեսաներ իրականությունը՝ ինչպիսի անդունդ է բաժանում Վարդանանք մեզանից, և մի պահ երևակայենք, թե ինչ է ասում հիմա երկնքից Ս. Վարդանը, թե ինչպես է բախում մեր կարծրացած սիրտը և ասում. «Ուշքի՛ արի, հայ՛ մարդ, ո՞ր ես գնում»:

Վարդանանց հոգի՜ն չէր արդյոք Դերենիկ Դեմիրճյանին մղում գրելու իր պատմավեպը: Ամեն րեղ երևում է Եղիշեի կնիքը: Նա կնքեց իր պատմությունը նահապակաց սուրբ արյունով և առաքեց դարերից եկող և դեպի դարերը գնացող հայկյան գարմին՝ իբրև ժառանգություն, իբրև սրբություն, իբրև ճանապարհ Երկնային Թագավորության: Ուրեմն պաշտպան լինենք հենց դրան»:

Այնուհետև երգչախումբը փայլուն կերպով կատարեց Մակար Եկմայանի «Լեցը» (մենակատար Հարություն Տերտերյան), որին հաջորդեց Հրանդ սրկ. Կոստանյանի «Վարդանանց պատերազմի դասերը» բանախոսությունը:

«Այսօր իսկապես մեր ժողովրդի միահավաքության խորհուրդն ընդգծող սրբազան րոններից է և, եթե չեմ սխալվում, բոլորից փրկական րոնն այն միաբանության, որին դարեր ի վեր մենք բոլորս ձգվել ենք, փափագել ենք, կորցրել և վերագրել ենք:

Մեր պատմության խրատումն է Ավարայրը, ուր խաչն ու սուրը միասին են շողացել: «Տուր գկայսեր՝ կայսեր, եւ գԱսրութոյ՝ Ասրութոյ» (Մարկ. ԺԲ 17):

Պայքարն ընթանում էր լույսի և խավարի որդիների միջև: Վարդանանք արթուն մնացին, հավաքելի գրառներ հազան և փրկության հույսի սաղավարտներ դրեցին: Նրանք հայտարարեցին, որ Ասրած սերն ալելի մեծ է, քան ամեն երկրավոր մեծություն:

Եվ այսօր մենք հիշարարում ենք Վարդանանց րոնը ոչ թե մարդուն փառաբանելու, այլ Ասրած ճշմարիտ գավակներին՝ Սուրբ Հոգով ներշնչված Ասրավաճառաճո գործունեությամբ Ասրածուն փառավորելու և փառաբանելու համար: Մենք հիշարարում ենք վարդանանց պատերազմը, որպեսզի Ասրածուն մեր շնորհակալությունը հայրենեք՝ նման գավակներ ու վկաներ մեզ շնորհելու համար»:

Ապա Ճեմարանի երգչախումբը կատարեց «Պլպուլն Ավարայրի» երգը:

Հանդիսության գեղարվեստական մասի ավարտին Արման Հակոբյանը, Բաբկեն սրկ. Բոգիկյանը և Խաչիկ Ավետիսյանը արտասանեցին Պ. Սևակի «Եռաձայն Պատարագ»-ից մի հատված:

Այնուհետև Ճեմարանի րեսուչ Տ. Բաբկեն արդ. Սարգիսը հրավիրեց Վեհափառ Հայրապետին՝ օրհնության խոսք ասելու ներկաներին:

«Միրեցյալ ուսանողներ Հոգևոր Ճեմարանի, հարգարժան դասախոսներ և րեսուչություն.

Վարդանանց րոնի օրը բացակայում էինք Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնից և այսօր անչափ ուրախ ենք ներկա գտնվելու Հոգևոր Ճեմարանում կազմակերպված րոնախմբությանը, որը, կարծում ենք, կրթական այս հաստատության հարկի րակ անընդմեջ նշվել է նրա գոյության առաջին իսկ օրից: Հոգու բերկրանքով Մեր գնահատանքն ենք բերում հանդիսության բոլոր կազմակերպիչներին՝ րեսուչությանը, անմիջական պատասխանարվությունը սրանձնած Տ. Եղիշե քահանա Մարգարյանին, երաժշտական մասի համար՝ արև Ռուբեն Շարբաթյանին և մասնակից սաներին:

Վարդանանց րոնի առիթով շնորհավորում ենք բոլորիդ, հարկապես նրանց, ում անվանակոչության օրն է նաև այս րոնը: Մասնավորաբար շնորհավորում ենք Ճեմարանի երիտասարդ բանախոսներին, որ վերին լսարանի սաներն են: Յուրաքանչյուրն իր նյութի շրջանակներում խորությամբ վեր հանեց պատմական ժամանակը,

Վարդանանց հերոսամարտի նախադրյալներն ու շարժառիթները, մեծագույն դասը՝ մեզ ժառանգած, այսօրվան ու գալիքին փոխանցված: Մեր շնորհավորանքն ու գնահատանքը նաև այն սանուց, որ ասմունքի ու երաժշտական գեղեցիկ կադրարումներով ամբողջացրեցին ու զարդարեցին հանդիսությունը:

Միջոցառման առանցքը կազմող բանախոսությունները վկայեցին Ճեմարանի սանուց մարքի և հոգու հաստիքության մասին, որ ընկալած Վարդանանց խորհուրդը ազգանուց մեր պարմության մեջ՝ ներկայացրեցին այն անձնական հույզով ու նորոգ ապրումով:

Արդարև, Վարդանանք ապրում և ապրելու են հայ կյանքի բոլոր ժամանակներում՝ իրենց գործով մարմին փալով մեր հարավային խորհրդին, որ վերստին ու վերստին ծնունդ է առնում նոր սերունդների հոգիներում: Մերօրյա կյանքում նույնպես, առավել բան երբևէ, պետք ունենք Վարդանանց հավատքի, Վարդանանց ոգու արթնությանը, բանգի ապրում ենք պարմական վճռորոշ մի ժամանակահատված, երբ անհրաժեշտություն է ամրագրել մեր Հայրենիքի ազատության և անկախության ձեռքբերումները, ազգային կյանքի հպղծանակները: Թանկ գնով ձեռք բերվածի պահպանումը և փառալույս չբախտ կարողությունը նույնպես հաղթություն է: Գիտենք, որ բոլորը օր օրի են փակում են մեր երկրում ընթացող իրադարձություններին, հալկալեն՝ հոգևոր կյանքում, ուր նույնպես քիչ չեն խնդիրները: Հայ հավատաքայտից և հայ եկեղեցականից այսօր պահանջվում է նույնպիսի նվիրում, նույնպիսի անվերջ, մարմնազոհ ոգի, նույնպիսի հավատարմություն, որի անմոռաց օրինակը 1500 փարիսեր առաջ փվեցին Վարդանանք, Ղևոնդյան քահանայք: Այսպես միայն պիտի կարողանանք պահպանել այն արժեքները, հանուն որոնց արյուն հեղեցին, կյանք նվիրաբերեցին մեր սուրբ նախնիք, և սերունդներին փոխանցել մեզ թողնված ժառանգությունը. մեր նվիրական Հայրենիքը, մեր սրբազան հավատքը, Առաքելական մեր Մայր Եկեղեցին:

Թող Վարդանանց ոգին առաջնորդի հայրօրյաց դեպի ազգային իղձերի իրակա-նացում, դեպի նոր հաղթանակներ, որպեսզի մեր կյանքով իսկ, մեր արյամբ իսկ պարարաստ գրվենք պաշտպանելու, գորացնելու և շենացնելու մեր հայրենին ու հայրենականը: Մաղթում ենք ձեզ արիության ոգի, աննկուն կամք, անկեղծավոր հավատք: Հայցում ենք Բարձրալից, որ մեր հայրերի քրիստոնեական լույս հավա-րքը ձեզ համար լինի մաշկի գույն՝ անբաժանելի ձեր էությունից, ձեր ինքնությունից և ձեր միջոցավ նաև՝ մեր ժողովրդից:

Եվ թող Աստուծո օրհնությունը ուղեկից լինի ձեզ և մեր ժողովրդի բոլոր զավակաց»:

Հանդիսությունն ավարտվեց Վահագն Հայրապետի «Պաշտպանիչ»-ով:

ՀՐԱՆՏ ՍՐԿ. ԿՈՍՏԱՆՅԱՆ
2 լսարանի սան

